

Konfirmandforberedelse

Lektion 5

Hvad er Kristus?

Når vi spørger om, **hvem** Jesus var, så tænker vi på ham som en historisk person, der hører fortiden til.

Når vi spørger om, **hvor** han var, så er det også et spørgsmål, der har med historien at gøre, for så spørger vi om hvilke omgivelser, han levede i.

Men vi kan også spørge om, **hvad** han er, og så er det et anderledes spørgsmål, for så er det et spørgsmål om, hvad han betyder for os, som lever nu. hvad betyder han for de mennesker, som tænker over hvad han sagde og gjorde?

Det er der givet mange svar på – både i fortiden og nu. Man har sagt, at Jesus var:

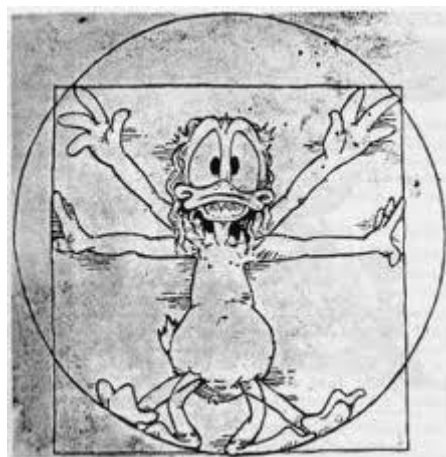
- "Messias" (græsk: Kristus) - jødernes salvede konge.
- Menneskesønnen - et rigtigt menneske, et ægte menneske, et menneske, der er sådan, som mennesket burde være.
- Frelser - en skikkelse, der skal befri mennesker fra al ondskab og synd.
- Herre eller vor Herre – en der har talt sandhed med en sådan styrke, at andre mennesker har måttet bøje sig for det, han har sagt.
- Guds søn – hvilket svarer til, at Jesus kalder Gud for sin far for eksempel i bønnen "Fadervor".
- Dertil kommer en lang række andre billedlige udtryk som "verdens lys", "den gode hyrde", "det sande vintræ".

Brugen af alle disse titler giver os en forståelse af, at Jesus har gjort et så voldsomt indtryk på sine omgivelser, at hans tilhængere knap nok vidste, hvordan de skulle finde ord til at beskrive ham. Hans modstandere vidste heller ikke, hvad de skulle gøre og besluttede

derfor at slå ham ihjel i håb om, at problemet dermed var ryddet af vejen.

Titlen "Guds søn" er den betegnelse, der nu om dage forekommer mest problematisk, for eksempel når vi i trosbekendelsen siger, at "vi tror på Jesus Kristus, Guds enbårne (dvs. eneste) søn, vor Herre, som er undfanget ved Helligånden, født af Jomfru Maria". – Hvordan kan Jesus være Guds søn, når vi samtidig ved, at han er søn af tømmeren Josef og hans kæreste Maria? Og hvordan kan man påstå, at han er født af en jomfru, når vi nu om dage har en meget detaljeret viden om, hvordan de små børn kommer til verden?

Det er det levede liv, der afgør, hvad vi er

Er det biologi og genetik, der afgør, hvad et menneske er?

Lad os prøve at begynde med en anden overvejelse:

Min søster og svoger har to drenge, som hedder Christian og Thomas. Hvis man spørger dem om, hvor de kommer fra, så vil de svare, at de kommer fra Vendsyssel, hvilket man også kan høre på deres dialekt. Men de ligner ikke helt flertallet af vendelboer. De har snarere et asiatisk udseende, så hvis man spørger dem om, hvor de er født, så vil de sige, at de er født i Korea, hvor de har tilbragt deres første tid på et børnehjem, indtil de blev adopteret af min søster og svoger.

Hvis man nu spørger dem om, hvem der er deres forældre, så vil de svare, at det er Hanne og Jens, for det er Hanne og Jens, der

har opdraget dem og i det hele taget stået inde for dem, indtil de blev voksne. Det gælder uanset, at de biologisk set har nogle andre forældre et eller andet sted i Korea.

Det er det levede liv, der afgør, hvad vi er, og ikke biologien.

"Hvad er han dog for et menneske?" spørger vi sommetider, når vi tænker på et menneske, som har sagt og gjort et eller andet forfærdeligt. "Hvad er han dog for et menneske?" spørger vi og tænker på det liv, som den pågældende har levet. For det er det levede liv, der afgør, hvad vi er som mennesker.

Det indtryk, som Jesus gjorde på sine omgivelser, var så voldsomt, at folk også spurgte: "Hvad er han dog for et menneske? Hvem er dog han, som vover at tale og handle på Guds vegne ved at tilgive mennesker deres synder og ved at helbrede folk for deres sygdomme. Hvad er han dog for et menneske?" spurgte de. Han sætter sig jo i Guds sted. Og nogle mente, at han var besat af Djævelen, mens der var andre, der sagde, at han måtte være Guds søn. For når man så på det liv, som han levede, så måtte man sige, at han levede, som om han var Guds søn.

Ingen, som mødte Jesus kunne være ligeglad med ham. Enten måtte man sige, at han var besat af Djævelen, eller også måtte man sige, at han var Guds søn, for sådan levede han.

Fortællingen om Jesus Kristus

De, der var tilhængere af Jesus, kom til at danne deres egne menigheder, som fik navn efter en af de mange titler, der blev tillagt Jesus, nemlig tilnavnet Kristus. Menighederne blev kaldt kristne menigheder i modsætning til de jødiske menigheder.

Det budskab, som man i menighederne samledes for at høre, kaldte man *evangelium*. Det er et græsk ord, som betyder "godt budskab". Og det gode budskab, det er fortællingen om alt, hvad Jesus sagde og gjorde under sin vandring fra Galilæa til Jerusalem. Han var

sammen med mennesker af enhver slags. Han sorterede ingen fra, hvilket mange også var forargede over. Han færdedes blandt de besatte, det vil sige mennesker, som ikke havde herredømme over sig selv, og de spe-dalske, som på grund af deres smittefarlige sygdom var udstødte af samfundet. Man fandt ham i selskab med toldere, som blev betragtet som landsforrædere, og andre, som havde misbrugt deres liv ved forbrydelser og prostitution. "Hvad er det dog for nogle mennesker, han omgås?" spurgte man. Men Jesus kom jo ikke til de mennesker for at sige til dem, at det var helt i orden, det de gjorde, men han kom for at sige til dem, at selv når alle andre havde forstødt dem, så ville Gud stadig kendes ved dem. Det var det gode budskab til dem.

Foto af et evangeliesskrift fra middelalderen

De kristne menigheder, som kom sammen for at høre dette budskab, skrev alt det ned, som Jesus havde sagt og gjort. De kaldte deres bøger *evangelier*, og hver bog fik navn efter forfatteren: Matthæusevangeliet, Markus-evangeliet, Lukasevangeliet og Johanne-sevangeliet. Det er de fire bøger, som er med i Det Ny Testamente.

Jesu død

Overalt hvor Jesus kom frem, blev han fulgt af begejstrede mennesker, som sluttede sig til ham, men han blev også fulgt af en stigende modstand fra mennesker, som så ham som en trussel mod samfundet og religionen.

Vandringen sluttede i Jerusalem, hvor fortællingen om Jesus Kristus kulminerer i de begivenheder, der fandt sted i Jerusalem, da

man fejrede den jødiske påskefest cirka år 30. Festen blev fejret til minde om jødernes befrielse fra slaveriet i Ægypten og den efterfølgende vandring gennem ørkenen til Israels land. Det centrale i højtiden var et måltid, som blev spist i hjemmet. Det bestod af et lam, som blev slagtet på tempelpladsen. Desuden skulle der være usyret (ugæret) brød, bitre urter (til minde om bitterheden under trældommen) samt vin.

Der kom rigtig mange mennesker til Jerusalem for at fejre påske, ikke blot fra selve Israel, men også fra de omliggende lande, hvor der var jødiske kolonier.

I en dansk kirke kan vi hvert år genopleve forløbet af den påske, da Jesus sammen med sine disciple kom til Jerusalem for sidste gang. I kirken er påskeugen sammensat af en række helligdage, som hver for sig fortæller sin del af begivenhederne.

Det begynder med **Palmesøndag**, hvor Jesus østfra ankom til Jerusalem. Det var en provokerende ankomst, for han holdt sit indtog i byen på samme måde, som Israels konger havde gjort det, når de sejrige vendte tilbage fra et felttog mod de omkringboende folkeslag. Han kom ridende på et æsel, mens han som en konge blev hyldet af store menneskemængder, som råbte:

"Hosianna (dvs. Giv frelse!), Davids søn! Velsignet være han, som kommer i Herrens navn! Hosianna i det højeste!"

Jesu indtog i Jerusalem på Palmesøndag.

Og folk bredte deres kapper ud på vejen foran ham, og andre skar grene af træerne (palmegrene?) og strøede dem på vejen.

Mange af de ledende jøder med tilknytning til templet så med stor bekymring på alt dette og prøvede derfor at stable forskellige anklager på benene mod ham. Man forsøgte at anklage ham for blasfemi (gudsbespottelse) og kaldte ham en oprører mod både religionen, kongen og kejseren. Da Jesus var blevet arresteret blev han derfor også sendt i forhør hos ypperstepræsten Kajfas, vicekongen Herodes Antipas og den romerske statholder Pilatus. Det var den sidste, der afsagde den endelig dom, og derfor blev Jesus henrettet på romernes måde, nemlig ved korsfæstelse.

Rekonstruktion af tempelpladsen som den så ud på Jesu tid.

Men inden det kom så vidt, skete der forskellige provokerende ting. Blandt andet smed Jesus alle de handlende ud fra tempelpladsen med den begrundelse, at Guds hus skulle være et bedehus og ikke en røverhule. Han havde også kastet sig ud i forskellige provokerende samtaler med farisæerne og andre ledende jøder, som mere eller mindre blev gjort til grin, fordi de tabte i de diskussioner, som de selv havde rejst med det formål at finde et eller andet, som de kunne anklage ham for.

Da man under påskefesten var nået frem til at skulle spise selve påskemåltidet, var arrestordren mod Jesus udstedt. Hverken Jesus eller disciplene kunne derfor gå til tempelpladsen for at få ofret et påskelam, ligesom alle andre familier gjorde. Jesus samlede derfor sine disciple i et lejet værelse, hvor de skulle holde måltid, og dér gjorde han sig selv til deres påskelam. Det er det, vi i kirken mindes på den dag, som vi kalder **Skærtorsdag**.

Da Jesus havde sat sig til bords med sine disciple, sang de salmer, som hørte til på høj-tiden, og de genfortalte historien om jøder-nes udvandring fra Ægypten, om hvordan man havde ofret et lam og smurt blodet på dørkarmen som et tegn på, at her skulle den dødsengel gå forbi, som var sendt ud for at straffe kong Farao.

Men Jesus og hans disciple havde ikke no-get påskelam, og derfor er det, at Jesus gør sig selv til påskelam, da *"han tog brødet og brød det, gav sine disciple det og sagde: Tag dette og spis det. Det er mit legeme, som gi-ves for jer. Gør dette til min ihukommelse! Li-geså tog han også kalken efter aftensmålti-det, takkede, gav dem den og sagde: Dette er mit blod, som udgydes for jer til syndernes forladelse. Gør dette, så ofte som I drikker den, til min ihukommelse!"*

De citerede ord i kursiv er en del af det ri-tual, som indleder nadvermåltidet (altergan-gen) i den kristne kirkes gudstjeneste. Dette nadvermåltid har lige siden været et fast ele-ment i den kristne kirkes gudstjeneste, og det er helt sikkert grunden til, at kirken stadig ek-sisterer.

Jesu sidste måltid med disciplene Skærtorsdag aften.

Mens Jesus holdt påskemåltid med disci-plene forudsagde han, at en af dem, Judas Iskariot, ville forråde ham til de jødiske myn-digheder. Dette forræderi fandt sted samme nat, da Jesus opholdt sig i Getsemane Have, som ligger mellem selve byen og Oliebjerget. Ypperstepræstens tjenere var sendt ud for at arrestere Jesus. Judas fulgte med dem, og med et kys viste han dem, hvem Jesus var, og forrødte ham. Senere samme nat nægtede di-

sciplen Peter, som opholdt sig i ypperstepræ-stens gård, overhovedet at kende noget som helst til Jesus.

Den følgende dag er så den helligdag, vi i kirken kalder **Langfredag**. På den dag er det meningen, at vi skal samle hele vores op-mærksomhed om den skæbne, der overgik Jesus.

De dramatiske begivenheder begyndte tid-ligt om morgenen, velsagtens omkring kl. 6, som jøderne kaldte den første time, idet man talte dagens tolv timer fra solopgang til sol-nedgang.

Dagens første hændelse var, at Judas, som havde fået 30 sølvmonter for at forråde Je-sus, fortrød sit forræderi og afleverede pen-gene igen. Derefter hængte han sig.

Om morgenen begyndte processen mod Jesus, som blev taget i forhør både hos yp-perstepræsten Kajfas, vicekongen Herodes Antipas, og den romerske statholder Pilatus. Der er en helt del besvær med at finde ud af, hvad man egentlig skal anklage Jesus for. Men de ender med at anklage ham for, at han har gjort sig selv til jødernes konge. I grunden var det folkestemningen, der af-sagde dommen. Pilatus havde været noget usikker på, hvad han selv skulle mene og havde derfor ført Jesus frem for den folke-mængde, der var samlet i gården til den borg, han boede i. Pilatus spurgte folkemængden, hvad han skulle gøre med Jesus, og hele mængden svarede og råbte: "Korsfæst ham, korsfæst ham!"

Derefter blev Jesus overgivet til de romer-ske soldater, som flettede en tornekrone, som de satte på hans hoved, og de gav ham også en rød kappe på og hånede ham og sagde: "Hil dig, jødekonge!" Pilatus lavede også et skilt, som blev fastgjort til det kors, som Jesus skulle korsfæstes på. På skiltet stod der både på hebraisk, latin og græsk: Je-sus fra Nazaret, jødernes konge.

Selve korsfæstelsen fandt sted på et hen-rettelsessted uden for bymuren. Stedet blev kaldt Golgata, som betyder "hovedskalssted".

Jesus blev korsfæstet sammen med to røvere, hvoraf den ene åbenbart var bange for at dø. Derfor sagde han til Jesus: "Husk på mig, når du kommer i dit rige!" Og Jesus svarede ham: "Jeg siger dig, endnu i dag skal du være med mig i Paradis".

Hele processen med forhør, domfældelse og korsfæstelse tog cirka seks timer. Men Jesus døde først omkring den niende time, hvor solen blev formørket. Da råbte Jesus: "Fader i dine hænder betror jeg min ånd!" Med de ord døde han.

Detalje af et krucifiks i Asperup Kirke på Fyn.

Der var et medlem af det jødiske råd, som Jesus åbenbart havde gjort indtryk på. Rådsmedlemmet hed Josef og var fra byen Arimatæa. Han sørgede for, at Jesus blev anstændigt begravet i en grav, som var hugget ud af klipperne.

Dermed skulle man tro, at al balladen omkring Jesus omsider var forbi, og at det budskab, han havde prædikeret, var manet i jorden.

Jesu opstandelse

"..... korsfæstet, død og begravet, nedfaret til dødsriget, på tredje dag opstanden fra de døde, opfaret til himmels, siddende ved Gud Faders, den Almægtiges, højre hånd, hvorfra han skal komme at dømme levende og døde", hedder det med trosbekendelsens korte formulering.

"Som det dog går op og ned for manden i denne historie", skrev forfatteren Karen Blixen. Og det er rigtigt! Det er en forfærdelig dramatisk historie, som er koncentreret i

disse få sætninger. Det er også en uforståelig historie, fordi den har et indhold, som strider mod al fornuft.

Den tomme grav

I den jødiske kalender er lørdag den sidste dag i ugen. Det er sabbaten – hviledagen – hvor alt arbejde ligger stille. Søndagen er solens dag, og den dag er den første dag i ugen. I kirkens kalender er **Påskedag** fastlagt til den første søndag efter fuldmåne efter forårsjævndøgn.

Alle fire evangelier beretter om, at nogle kvinder tidligt om morgenen på den første dag i ugen gik ud for at se til Jesu grav. Men da de var kommet derud, opdagede de, at stenen var væltet fra graven, og at der ikke var nogen i graven. Derimod mødte de en ung mand i hvide klæder, som sagde til dem, at Jesus var opstået fra de døde, og at han var gået i forvejen til Galilæa, hvor det hele var begyndt.

Sådan kunne Jesu grav have set ud. Billedet er fra Gordons Have i Jerusalem.

Det er en meget mærkelig historie, som der i virkeligheden ikke er nogen fornuftig forklaring på. Historien om Jesu opstandelse fra de døde kan hverken bevises på den ene eller den anden måde. Der var ingen vidner til opstandelsen. Men man kan heller ikke så godt benægte, at der må være sket et eller andet, som betød, at det alligevel ikke var slut.

Jesu disciple var Langfredag blevet ramt af sorg og fortvivelse, da han blev korsfæstet og døde. Måske var der endda nogle af dem,

som flygtede. Andre nægtede, ligesom Peter, at de overhovedet havde kendt ham. Men kort tid efter påskedagen fortsatte de alligevel med at prædike det, som Jesus havde prædikeret. Budskabet fortsatte i kirken, og disciplene, som nu blev kaldt apostle (udsendinge), udbredte budskabet langt udover Israels grænser, så det i løbet af et par årtier var nået frem til Romerrigets hovedstad, kejserbyen Rom, hvor der opstod kristne menigheder.

Det er meget mærkeligt og faktisk uforklarligt. På den anden side kan man heller ikke så godt benægte, at der er sket et eller andet, som betød, at det alligevel ikke var slut, og at man alligevel ikke havde fået manet Jesu budskab i jorden. I virkeligheden er det, der må være sket, lige så uforståeligt som beretningen om, at hele universet er opstået af ingenting ved et "big bang", eller ved Guds ord.

I kirkens festkalender er der tre helligdage, som er så store, at de ikke kan være på én dag. Det er julen, påsken og pinsen, som derfor også kaldes højtider. De er blevet forsynet med endnu en helligdag, nemlig 2. Juledag, som også kaldes Stefansdag efter kirkens første martyr, 2. Påskedag og 2. Pinsedag.

Alle fire evangelier beretter, at Jesus efter opstandelsen ved flere lejligheder mødte sine disciple enten i Galilæa, hvor det hele begyndte, eller i Jerusalem.

En af disse fortællinger læses i gudstjenesten på **2. Påskedag**. Det er en fortælling fra Lukasevangliet kapitel 24,13-32, som beretter om to disciple, der påskedag om aftenen er på vandring til landsbyen Emmaus, som ligger 60 stadier - det vil sige ca. 12 km. - uden for Jerusalem. Undervejs møder de den opstandne Jesus, som de imidlertid ikke genkender lige med det samme:

Men samme dag var to af disciplene på vej til en landsby, som ligger tres stadier fra Jerusalem og hedder Emmaus; de talte med hinanden om alt det, som var sket. Og det skete, mens de gik og talte sammen og drøftede det indbyrdes, kom Jesus selv og slog følge med dem. Men deres øjne

holdtes til, så de ikke genkendte ham. Han spurgte dem: »Hvad er det, I går og drøfter med hinanden?« De standsede og så bedrøvede ud, og den ene af dem, Kleofas hed han, svarede: »Er du den eneste tilrejsende i Jerusalem, der ikke ved, hvad der er sket i byen i disse dage?« »Hvad da?« spurgte han. De svarede: »Det med Jesus fra Nazaret, som var en profet, mægtig i gerning og ord over for Gud og hele folket – hvordan vore ypperstepræster og rådsherrer har udleveret ham til dødsstraf og korsfæstet ham. Og vi havde håbet, at det var ham, der skulle forløse Israel. Men til alt dette kommer, at det i dag er tredje dag, siden det skete. Og nu har nogle af kvinderne iblandt os forfærdet os; de var tidligt i morges ude ved graven, men fandt ikke hans legeme og kom tilbage og fortalte, at de i et syn havde set engle, som sagde, at han lever. Nogle af dem, der er sammen med os, gik så ud til graven og fandt det sådan, som kvinderne havde sagt, men ham selv så de ikke.«

Da sagde han til dem: »I uforstandige, så tungnemme til at tro på alt det, profeterne har talt. Skulle Kristus ikke lide dette og gå ind til sin herlighed?« Og han begyndte med Moses og alle profeterne og udlagde for dem, hvad der stod om ham i alle Skrifterne.

De var næsten fremme ved den landsby, de var på vej til, og Jesus lod, som om han ville gå videre. Men de holdt ham tilbage og sagde: »Bliv hos os! Det er snart aften, og dagen er allerede gået på hæld.« Så gik han med ind for at blive hos dem. Og mens han sad til bords sammen med dem, tog han brødet, velsignede og brød det og gav dem det. Da åbnedes deres øjne, og de genkendte ham; men så blev han usynlig for dem. De sagde til hinanden: »Brændte vore hjerter ikke i os, mens han talte til os på vejen og åbnede Skrifterne for os?«

Havsteen-Mikkelsens Emmausbillede i Asperup Kirke.